

UDK: 684.4:006.83

Strokovni članek (*Professional Paper*)

Vključitev površinske obdelave v kolektivno blagovno znamko "KBZ"

Slavko MIHEVC*

V Sloveniji smo šli pri tej borbi za kakovost še korak dlje in smo osnovali neobvezno testiranje KOLEKTIVNO BLAGOVNO ZNAMKO (KBZ). KBZ je blagovna znamka, katere naloga je da skrbi za visoko kakovost proizvodov lesarstva. Z njeno uporabo preizkušamo spodbujati proizvode, da stalno dosega visoko raven kakovosti ter na ta način uveljavljajo predvsem domače proizvode lesarstva na slovenskem in tujih tržiščih. Pojavila se je v javnosti leta 1988, ko je izšel prvi zvezek - posebni pogoji za bivalno pohištvo. Istega leta je bil potrjen tudi preizkuševalni laboratorij v sistemu KBZ. V letu 1990 je bil nato izdan drugi zvezek - posebni pogoji za notranja vrata. V teh zvezkih kot prvih s področja lesarstva so zbrani vsi standardi, ki jih danes v svetu posebno v Evropi priznavamo - to so EN standardi. Celotno delo tega preizkušanja sloni na posebnem Statutu, ki je potrjen tudi pri Patentnem Uradu Slovenije. Delo v zvezi z razvojem kolektivne blagovne znamke pa s tem ni končano, saj je namenjena ta oznaka kvalitete za vse proizvode lesarstva, kar pomeni, da bo potrebno tudi za cel niz drugih lesnih proizvodov izdelati - posebne pogoje v katerih bodo zbrani pogoji o kvaliteti.

S takim načinom preizkušanja lahko zadostimo zahtevam kvalitete izdelka predvsem po ISO in EN, vendar pa na ta način ne zagotavljamo tudi stalnost kvalitete v proizvodnji. Zato smo s to kvalitetno znamko KBZ postavili tudi zahtevo po zagotavljanju kvalitete v celoti, to pa pomeni poleg preizkusa

izdelka, tudi stalno kontrolo nad proizvodnjo. Podjetje mora na določenih mestih proizvodnje opravljati dnevno kontrolo, ki jih kontrolira nenapovedano posebna komisija, ki je postavljena s strani preizkuševalne organizacije. Podobne zahteve ima tudi ISO - 9000 in je to eden od varnostnih ukrepov za zagotavljanje kvalitete. Razlika med preizkušanjem po ISO - 9000 in KBZ je v tem, da pri KBZ preizkušamo direktno izdelek, torej proizvod, medtem, ko pri ISO - 9000 ocenjujemo in kontroliramo proizvodno organizacijo s stališča dokumentacije, akreditacije in urejenosti arhiva. Služi pa to testiranje po KBZ, lahko tudi pri razvoju izdelkov.

Za označevanje preizkušanja po KBZ imamo predpisan in pri Patentnem Uradu Slovenije zaščiten znak, ki ga mora imetnik vsako leto ponovno potrditi z manjšim atestom oziroma potrditvijo enakosti.

Znak KBZ

V smislu zaščite in promocije našega pohištva obstaja torej možnost, upoštevaje standarde in tehniške pred-

pise, da dokažemo domačim in tujim kupcem, da so proizvodi kvalitetni. Za doseg tega cilja pa moramo imeti tudi preizkuševalne - atestirane centre, katerih zametke imamo danes le v dveh preizkuševališčih na lesarskem oddelku BF ter enega na ZRMK.

V Slovenijo uvažamo pohištvo iz različnih dežel in za nobenega od teh izdelkov ne vemo kakšne kvalitete je. Zato smatramo, da so s tem naši proizvajalci v podrejenem položaju. Želeli bi, da se dosežejo sporazumi s katerimi bi lahko enakovredno ugotavljali kvaliteto tako domačega kot tudi tujega pohištva s pomočjo standardov in tehniških predpisov na domačem in tujem trgu. Za certifikate, poročila oziroma zahteve tehniških predpisov o preizkusu bi lahko po ugotovitvi o istovetnosti preizkusov in zahtevnosti rezultatov uvedli medsebojno priznavanje le-teh med laboratoriji. Lahko pa bi uvedli tudi super kontrolo v slučaju dvoma o kvaliteti in rezultatih, ki so napisani v poročilu. S tem posegom ne želimo zapirati meja za svoboden pretok izdelkov, temveč le izločiti tiste, ki so slabe kakovosti. Slovenija naj ne bi bila smetišče, ampak bi na njenem tržišču morali biti le kvalitetni izdelki predvsem (varni in trpežni).

Z ozirom na to, da pri državah evropske skupnosti ne obstajajo direktive o zahtevah takšnih preizkusov pri izvozu iz ene v drugo državo tudi mi ne moremo postavljati takšnih in podobnih zahtev, čeprav s tem ne posegamo v njihove predpise. Upoštevali bi po prej omenjenem recipročnem sistemu njihove zagotovitve o kvalitetnem in prijaznem lesnem izdelku. Bilo pa bi primerno, da iz drugih dežel posebno izven evropske skupnosti preverjamo

* prof. dr., Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo, Rožna dolina, C. VIII/34, 1000 Ljubljana

kvaliteto pohištva, predvsem pa iz tistih, ki nam že sedaj postavljajo za pogoje - pregled naše kvalitete na njihovem tržišču.

Prav zaradi odsotnosti tehniških predpisov se je v zadnjih letih (od ukinitve obveznih JUS) na našem tržišču pojavilo nemalo pohištvenih izdelkov, ki po kakovosti nikakor ne ustrezajo niti zahtevam nekdanjih JUS, niti novim slovenskim SIST EN, ki so z metodo razglasitve prevzeti najnovejši evropski standardi - EN. Predvsem tuji proizvajalci takšnih izdelkov pomenijo nelojalno konkurenco tistim našim domačim proizvajalcem takšnih izdelkov pomenijo nelojalno konkurenco tistim našim domačim podjetjem, ki pa še vedno dajo svoje proizvode v prvo začetno preizkušanje, da se prepričajo v svojo kvaliteto in teh podjetij ni malo.

Z ozirom na velik vpliv kvalitete površinske obdelave na končne izdelke predvsem pri pohištvu (mize, stoli, omare, postelje, itd.) in še dodatno z ozirom na mesto uporabe (šole, bolnice, pisarne, itd.) smo ob razmišljanju; "Kaj vse mora površinska obdelava takega izdelka prenesti?" uporabili nove SIST za osnovo in jih še na specifične

zahteve glede uporabnosti različno zahtevnostno razporedili v razrede.

Pogoji odpornosti površine so zapisani in opredeljeni v SIST ISO in SIST EN

Primer: pohištvo pri delu in jelu (mize, pulti, zgornja površina nizkih omaric, itd.)

Kriteriji preizkušanja

PREIZKUS USTREZNOSTI POVRŠINSKE OBDELAVE se določa po zahtevah SIST ISO in SIST EN za vse vrste pohištva za uporabo pri delu in jelu

A. BIVALNO POHIŠTVO

PREIZKUS USTREZNOSTI POVRŠINSKE OBDELAVE - ustreznost se ocenjuje po kriterijih razreda 1, 2, in 3 podanih v tabeli

V razred - 1 spadajo izdelki, ki so namenjeni manj zahtevni domači uporabi

* V razred 2 spadajo izdelki, ki so namenjeni zahtevni domači uporabi

* V razred 3 spadajo izdelki, ki so namenjeni zelo zahtevni domači uporabi

B. PISARNIŠKO POHIŠTVO

C. VRTNO POHIŠTVO

D. ŠOLSKO POHIŠTVO

PREIZKUS USTREZNOSTI POVRŠINSKE OBDELAVE - ustreznost se ocenjuje po kriterijih razreda 4 podanih v preglednici

* V razred 4 spadajo izdelki, ki so dosegli predpisane zahteve ustreznosti za uporabo v šolah, pisarnah, itd.

E. BOLNIŠKO POHIŠTVO

F. POHIŠTVO V JAVNIH PROSTORIH

G. POHIŠTVO V ŠPORTNIH DVORANAH

PREIZKUS USTREZNOSTI POVRŠINSKE OBDELAVE - ustreznost se ocenjuje po kriterijih razreda "5" podanih v preglednici

* V razred 5 spadajo izdelki, ki so dosegli predpisane zahteve ustreznosti za uporabo v javnih prostorih, bolnicah, itd.

TEST	RAZRED USTREZNOSTI				
	1	2	3	4	5
SIST EN 12720	Zahtevana obremenitev s tekočimi reagenti				
- voda					
- vidne površine	1 ura	6 ur	16 ur	24 ur	24 ur
- olje ali mast					
- vidne površine	1 ura	6 ur	24 ur	24 ur + 5 N	24 ur + 7 N
- alkohol					
- vidne površine			1 ura	6 ur	16 ur
- kava, čaj					
- vidne površine	1 ura	6 ur	16 ur	24 ur	24 ur
- aceton					
- vidne površine					2 min
- dezinfekcijsko sredstvo					
- vidne površine				6 ur	12 ur
SIST EN 12722	Zahtevana obremenitev s suho toploto				
- vidne površine		70 °C	70 °C	85 °C	85 °C
SIST EN 12721	Zahtevana obremenitev z vlažno toploto				
- vidne površine				85 °C + vl.	85 °C + vl.
SIST ISO 4211 - 4	Zahtevana odpornost proti udarcu				
- vidne površine			10 mm	25 mm	50 mm
SIST ISO 4211 - 5	Zahtevana odpornost proti razenju				
- vidne površine			3 N	5 N	7 N

POVZETEK

Ob koncu leta 1995 je prišlo do velike prelomnice v standardizaciji in tehniških pogojih s katerimi smo do tedaj ugotavljali kvaliteto pohištva. Do tedaj veljavni JUS predpisi, ki so vključevali standarde in tudi tehniške predpise so bili v Sloveniji ukinjeni in naša mlada država se je morala začeti vključevati v mednarodne zahteve za kakovost pohištva. Začeti smo morali graditi povsem nov lasten sistem sicer z upoštevanjem v svetu že znanih zahtev za kakovost. Z dobro urejenim pristopom glede ocenjevanja kvalitete je namreč ozko povezana tudi prodaja, oziroma diferenciacija po kvaliteti (razpoznavnost) in s tem poleg lažje prodaje (konkurenčnost) tudi morebitna višja cena.